

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุรถยนต์ของเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์

กรมประชาสัมพันธ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๒๐๐๔/๓๑๐๓ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ท้าหรือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปข้อเท็จจริงได้ดังต่อไปนี้

เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ นายกิตติพล วุฒิเดช พนักงานขับรถยนต์ของสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๓ กรมประชาสัมพันธ์ ได้ขับรถยนต์ราชการหมายเลขทะเบียน ม-๔๙๘๖ ลำปาง เฉี่ยวชนกับรถยนต์หมายเลขทะเบียน ข-๒๖๒๓ ลำปาง ซึ่งขับโดยนายเจษฎา แก้วบุญเรือง บริเวณทางแยกถนนเขลางค์ อำเภอมือง จังหวัดลำปาง เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย

กรมประชาสัมพันธ์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่ง ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่า นายกิตติพลฯ ไม่มีความผิดแต่อย่างใด และนายเจษฎาฯ เป็นฝ่ายประมาททำให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย จึงมีความเห็นให้ดำเนินคดีแพ่งแก่นายเจษฎาฯ ให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการเป็นจำนวนเงิน ๕๔,๓๙๕.๗๗ บาท กรมประชาสัมพันธ์ได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๙๒๕/๑๕๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ รายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อกระทรวงการคลัง และกระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๐๘๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๐ เห็นชอบกับผลการสอบสวนและให้กรมประชาสัมพันธ์เรียกให้นายเจษฎาฯ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการโดยด่วน หากมีการปฏิเสธ เพิกเฉย หรือประวิงเวลาการชดใช้ค่าเสียหายก็ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีแพ่งต่อไป

ต่อมา นายเจษฎาฯ ไม่ชดใช้ค่าเสียหาย กรมประชาสัมพันธ์จึงส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการจังหวัดลำปางดำเนินคดีแพ่ง ซึ่งศาลจังหวัดลำปางได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๙๓๕/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ เพราะต่างฝ่ายต่างประมาทไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน กรมประชาสัมพันธ์จึงได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๗๕/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น โดยได้อ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขต ๕ ได้มีหนังสือ ที่ อส ๐๐๒๕.๓/๑๐๓๘ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งให้กรมประชาสัมพันธ์ทราบว่า คดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้วไม่อาจฎีกาได้ เพราะทุนทรัพย์ในคดีไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง ประกอบกับไม่มีเหตุที่จะฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย กรมประชาสัมพันธ์จึงแจ้งกระทรวงการคลังเพื่อขอยุติเรื่อง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๔๕๒ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กระทรวงการคลังเห็นชอบด้วยกับการยุติเรื่องฟ้องคดีแพ่ง สำหรับค่าเสียหายในการซ่อมรถยนต์ของทางราชการให้ไล่เบี้ยกับนายกิตติพลฯ เนื่องจากเหตุละเมิดนี้เกิดก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะใช้บังคับ จึงต้องนำมติคณะรัฐมนตรีเรื่องความรับผิดของราชการในทางแพ่งมาใช้บังคับ กรมประชาสัมพันธ์จึงออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้นายกิตติพลฯ ชดใช้ค่าเสียหายเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๕

กรมประชาสัมพันธ์จึงขอหารือ สรุปได้ดังนี้

(๑) กรณีที่เหตุละเมิดเกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ จะนำบทบัญญัติของกฎหมายใดมาใช้ในการสอบสวนข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดในทางแพ่ง

(๒) อายุความในการเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายเริ่มนับตั้งแต่เมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์และผู้แทนกรมบัญชีกลางเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่เหตุละเมิดเกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ จะนำบทบัญญัติของกฎหมายใดมาใช้ในการสอบสวนข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดในทางแพ่งนั้น เห็นว่า การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ อันเป็นเวลาก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้ ซึ่งในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในความเห็นทางกฎหมาย เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย^๑ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้แยกพิจารณาเป็นสองส่วน คือ

๑) ในส่วนของสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไล่เบี้ย ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ เห็นว่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องละเมิดซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่มีการทำละเมิด

๒) ในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา ฯลฯ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามระเบียบเดิมถูกยกเลิกไปแล้ว

ดังนั้น การเรียกร้องให้นายกิตติพลฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กรมประชาสัมพันธ์ จึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนขั้นตอนและวิธีการดำเนินการต่างๆ ต้องเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การ

^๑ บันทึก เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย (เรื่องเสร็จที่ ๖๘๐/๒๕๔๐)

ปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประเด็นที่สอง อายุความในการเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายเริ่มนับตั้งแต่เมื่อใด เห็นว่า เมื่อการเรียกร้องให้นายกิตติพลฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว การใช้สิทธิเรียกร้องอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น จึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๔๔๘^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายจะต้องฟ้อง

คดีภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และในกรณีที่ผู้ต้องเสียหายเป็นนิติบุคคลให้ถือเอาวันที่ผู้แทนนิติบุคคลได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นวันเริ่มนับอายุความ^๓

กรณีที่หารือมาในข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ และได้มีการอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ เมื่อปรากฏว่าคดีนี้มีทุนทรัพย์ไม่ถึงเกณฑ์ที่จะยื่นฎีกาในข้อเท็จจริงได้ และโจทก์มิได้ฎีกาปัญหาข้อกฎหมาย ดังนั้น จึงถือได้ว่าในวันที่อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ซึ่งเป็นคำพิพากษาที่ถึงที่สุด เป็นวันที่กรมประชาสัมพันธ์รับรู้ตัวผู้กระทำละเมิดแล้ว อายุความหนึ่งปีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๘ จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดังกล่าว

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๔๕

^๒ มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ซึ่งต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่ตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

^๓ เทียบตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๕๖/๒๕๓๘ (กองทัพบกเป็นนิติบุคคลมีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้แทนและผู้แสดงเจตนาอันเป็นความประสงค์ของนิติบุคคล อายุความจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บัญชาการทหารบกหรือผู้ทำการแทนทราบเหตุและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดชอบ)